gemeente Barneveld

Raadsmemo Informeren uitkomsten septembercirculaire 2026 en BUIG budget 2026

Datum: **5 oktober 2026**

Onderwerp: Informeren over de effecten van de septembercirculaire 2026 op de algemene uitkering

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder W. Oosterwijk

Mail behandelaar m.tillema@barneveld.nl Telefoonnummer: 06-12981499

Samenvatting
Op Prinsjesdag is de septembercirculaire 2026 gepubliceerd. Deze circulaire bevat de vertaling van de Miljoenennota naar de ontwikkeling van het Gemeentefonds. In deze memo worden de financiële effecten voor de algemene uitkering van de gemeente Barneveld toegelicht. Voorgesteld wordt deze effecten te verwerken in de 1e begrotingswijziging op de Programmabegroting 2027, ter besluitvorming in de raadsvergadering van 11 november. En het effect voor het jaar 2026 als aparte begrotingswijziging door te voeren in dezelfde vergadering.

Doel
De raad informeren over de financiële effecten van de septembercirculaire 2026 op het meerjarenperspectief van de gemeente Barneveld.

Inleiding
De septembercirculaire 2026 is, volgens de gebruikelijke planning, op Prinsjesdag verschenen. Door het moment van publicatie konden de financiële effecten niet meer worden verwerkt in de Programmabegroting 2027. De circulaire bevat relevante informatie voor de raadsbehandeling van de programmabegroting 2027 op 11 november.
Daarnaast is in oktober het definitieve BUIG budget 2026 bekend geworden.

Met deze raadsmemo informeren wij de raad over de financiële gevolgen van beide ontwikkelingen voor het meerjarig financieel perspectief 2026-2030.

De septembercirculaire 2026 bevat geen grote bijzonderheden, wel bevat deze informatie over een bijstelling van het volume- en LPO-accres, het BTW-compensatiefonds (BCF) 2026, wijzigingen in taakmutaties en Decentralisatie- en Integratie uitkeringen.

Naast de ontwikkelingen van de algemene uitkering (Gemeentefonds) en de BUIG is er recentelijk een bijstelling in de SPUK Onderwijsachterstandenbeleid aangekondigd (verlaging van het budget). Hierover wordt de raad separaat geïnformeerd.

	2026	2027	2028	2029	2030
Effecten Septembercirculaire 2026					
1. Uitkeringsfactor en basis					
a. Accres		832	810	980	979
b. Afrekening BCF	-81				
c. Overig			-90	-178	-267
2. Ontwikkeling uitkeringsbasis, o.a. aantallen	186	-416	-445	-352	-264
3. Taakmutaties					
a. Taakmutaties	261	235	239	240	240
b. Stelpost voor taakmutaties/ ramen in programma	-212	-221	-223	-224	-228
4. IU/DU's					
a. Ontwikkeling IU's/ DU's	366	234	39	39	39
b. Stelpost IU's/ DU's	-353	-195			
Effecten Septembercirculaire (A)	167	469	330	505	499
	2025	2026	2027	2028	2029
Effecten BUIG					
BUIG- budget inkomsten	433				
Uitgaven bijstand					
Effecten nieuwe systematiek BUIG (B)	433				
TOTAAL financieel effect (A+B)	600	469	330	505	499

Meerjarenprognose Programmabegroting 2027 (C)		-2.990	-1.630	1.076	346
Waarvan incidenteel		-6.359	-3.854	-274	50
Structureel begrotingsresultaat		3.369	2.224	1.350	296

Nieuwe prognose resultaat per begrotingsjaar (D=A+B+C)		-2.521	-1.300	1.581	845
Waarvan incidenteel		-6.359	-3.854	-274	50
Structureel begrotingsresultaat na Septembercirculaire		3.838	2.554	1.855	795

Conclusie op hoofdlijnen
De septembercirculaire geeft een positieve bijstelling van het accres, wat voor de gemeente Barneveld leidt tot een oplopend structureel voordeel van zo'n € 0,8 - € 1,0 miljoen. De aanpassingen in de uitkeringsbasis (en aantallen) heft dit voordeel weer iets op. In deze circulaire zijn structurele middelen toegekend voor de Wet Versterking regie Volkshuisvesting. Daarvan stellen we voor die te reserveren voor toekomstige uitgaven.
In totaal zorgt de septembercirculaire voor een structureel voordelig effect op de jaren 2027-2030 (2027: € 0,47 miljoen; 2028: € 0,33 miljoen; 2029: € 0,51 miljoen en 2030: € 0,50 miljoen). Hieronder worden de uitkomsten van de septembercirculaire verder toegelicht.

Voor het jaar 2026 is het positieve effect € 0,6 miljoen. Daarvan wordt € 0,433 miljoen veroorzaakt door een bijstelling van de BUIG-inkomsten. Hieronder volgt een toelichting op de onderdelen van de septembercirculaire 2026 en het BUIG budget 2026.

I. Toelichting financiële effecten Septembercirculaire 2026 gemeente Barneveld

1. Uitkeringsfactor en basis

a. Accres

De accressen voor de loon- en prijsontwikkeling (LPO-accres) zijn van 2027 tot en met 2030 naar boven bijgesteld. Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De indexatie is gesplitst in prijsdeel en een volumedeel. Reeks in constante prijzen:
2027: € 0,83 miljoen
2028: € 0,81 miljoen
2029: € 0,98 miljoen (waarvan € 0,18 miljoen volumedeel)
2030: € 0,98 miljoen (waarvan € 0,18 miljoen volumedeel)

b. Afrekening BCF 2026

Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor de gemeente Barneveld voor het jaar 2026 € 0,55 miljoen. We hadden hier nog geen stelpost voor opgenomen (€ 0,63 miljoen), het negatieve verschil wordt verrekend met het resultaat (€ 0,81 miljoen).

c. Overig

Het Rijk corrigeert periodiek eerdere ramingen van loon- en prijsstijgingen. Deze bijstelling valt in de septembercirculaire 2026 voor de jaren 2028-2030 licht negatief uit.

2. Ontwikkeling uitkeringsbasis

Het Rijk gaat ervan uit dat de omvang van het gemeentefonds gelijk blijft, ook als het aantal inwoners en woningen in Nederland groeit. Daardoor moet hetzelfde gemeentefonds over meer inwoners en woningen worden verdeeld. Dat zorgt voor een kleine verlaging van de uitkeringsfactor, en resulteert in korting op dit onderdeel van de algemene uitkering.

3. Taakmutaties

De septembercirculaire bevat informatie over diverse taakmutaties. In deze memo gaan wij, zoals gebruikelijk, uitsluitend in op de voor Barneveld relevante en financieel substantiële mutaties. Daarbij lichten wij toe hoe deze middelen in de begroting worden verwerkt. Ter verduidelijking: taakmutaties zijn toevoegingen aan het gemeentefonds die door het Rijk beschikbaar worden gesteld voor een specifiek beleidsdoel, maar waarvoor geen directe bestedingsverplichting geldt. In deze circulaire is één structureel relevante taakmutatie opgenomen voor de **Wet versterking regie volkshuisvesting**.

- Uitvoeringskosten: Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. In deze circulaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat voor de gemeente Barneveld om een jaarlijkse bijdrage van zo'n €0,22 miljoen.
  Voorgesteld wordt om deze middelen beschikbaar te houden voor de uitvoering van het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid. De concrete inzet wordt bepaald bij de uitwerking van het Volkshuisvestingsprogramma.
- Daarnaast is er een klein budget beschikbaar gesteld voor aanpassing van het Wmo-beleidsplan om aan te geven hoe gemeenten in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Dit bedrag kan vrijvallen, omdat hier al in was voorzien (vanaf 2027: € 0,008 miljoen).

4. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen
In de septembercirculaire zijn een aantal nieuwe of gewijzigde decentralisatie-uitkeringen opgenomen. Voor Barneveld gaat het om de volgende relevante DU's:
- Spreidingswet (2026: € 0,054 miljoen)
- Pilot wijkgerichte vaccinatieaanpak (2026: € 0,24 miljoen)
- Veerkracht en weerbaarheid (2026: € 0,029 miljoen)
- Vrouwelijke statushouders (2026: € 0,030 miljoen)

➔ Omdat deze middelen in 2026 niet meer (volledig) kunnen worden besteed, wordt gevraagd om deze (als uitgave) over te hevelen naar 2027.

Daarnaast is voor 2027 een bedrag van € 0,195 miljoen beschikbaar gesteld in verband met wijzigingen in de wetgeving rondom openbare bibliotheken. Met deze middelen worden gemeenten en provincies in staat gesteld uitvoering te geven aan de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Dit bedrag wordt aan de uitgavenkant begroot, en heeft dus een neutraal effect op het resultaat.

Ook is er een wijziging in de DU IBO Problematische schulden van structureel € 0,037 miljoen. Deze middelen vallen vrij, omdat al rekening was gehouden met de uitgaven in de begroting.

II. Definitief BUIG-budget 2026

De definitieve uitkering BUIG voor 2026 is met 12,7 mln ongeveer 0,4 miljoen hoger dan de voorlopige uitkering. Omdat de lasten naar verwachting dit jaar niet zullen stijgen, is sprake van een incidenteel voordeel m.b.t. BUIG van € 0,4 miljoen.
De verwerking van de BUIG uitkering en bijstelling lasten voor de jaren 2027 en verder worden in de 1e Tussenrapportage 2027 opgenomen.

Vervolg en verwerking in de begroting
Bovengenoemde financiële wijzigingen voor het jaar 2027 en verder worden, na vaststelling, verwerkt als eerste begrotingswijziging op de Programmabegroting 2027.

Voor het jaar 2026 vormt het nog een separate begrotingswijziging vóór vaststellen van de Jaarrekening 2026.